

STOKLARIN DEĞERLEMESİ

Stoklar maliyet bedeli ile değ erlenir

Gerçek maliyetlerin tam olarak tespit edildiği işletmelerde **fiili maliyet yöntemi** (gerçek parti maliyet yöntemi) kullanılır ve her ürünün maliyeti ayrı ayrı hesaplanarak stok değeri belirlenir.

Gerçek Maliyetlerin net olarak belirlenemediği durumlarda ise aşağıdaki yöntemler kullanılır (VUK) :

Ortalama Maliyet Yöntemi: Özellikle farklı miktar ve tutarda ürün gruplarını alıp satan işletmelerin ortalama bir maliyet hesaplayarak stok değerini belirlediği yöntemdir. 3'e ayrılır:

- **Basit Ortalama:** Sadece alış fiyatlarının ortalaması alınır.
- **Ağırlıklı Ortalama:** Alış Fiyatlarıyla birlikte miktarları da hesaba katarak ortalama alınır.
- **Hareketli Ağırlıklı Ortalama:** Her alış sonrası yeni bir ağırlıklı ortalama maliyet hesaplanır.

İlk Giren İlk Çıkar (FIFO) Yöntemi:

Stoklara ilk giren malın önce satıldığı varsayımıyla stok değerinin belirlendiği yöntemdir.

Son Giren İlk Çıkar (LIFO) Yöntemi:

Stoklara son giren malın önce satıldığı varsayımıyla stok değerinin belirlendiği yöntemdir.

ÖRNEK

İşletmenin dönemdeki stok hareketleri aşağıdaki gibidir. Tüm Alış ve Satış işlemleri peşindir.

- 01.01.2021 DBS 150adet x 200TL = 30.000 TL
- 09.01.2021 Alış 100 adet x 250 TL =25.000 TL
- 24.01.2021 Satış 150 adet x 300 TL (Dönem Başı Stoklarından)
- 23.02.2021 Alış 200 adet x 220TL = 44.000 TL
- 05.03.2021 Satış 100 adet X 300 TL = 30.000 (23.02 tarihinde alınan mallardan)

		GİREN			ÇIKAN			KALAN		
Tarih	Açıklama	Adet	Br.Fiy	Tutar	Adet	Br.Fiy	Tutar	Adet	Br.Fiy	Tutar
01.01	DBS	150	200	30.000				150	200	30.000
09.01	ALIŞ	100	250	25.000				150 100	200 250	55.000
24.01	SATIŞ				150	200	30.000	100	250	25.000
23.02	ALIŞ	200	220	44.000				100 200	250 220	69.000
05.03	SATIŞ				100	220	22.000	100 100	250 220	47.000

TİC. MAL.

30.000
25.000

30.000

153 TİC.MAL.
191 İND. KDV.

25.000
2.500

100 KASA

27.500

100 KASA

49.500

600 YURT İÇİ SATIŞ

45.000

391 HSP.KDV.

4.500

621 SAT.TİC.MAL.MALİYET

30.000

153 TİCARİ MAL.

30.000

TİC. MAL.

30.000	30.000
25.000	22.000
44.000	

47.000

153 TİC.MAL.
191 İND. KDV.

44.000
4.400

100 KASA

48.400

100 KASA

33.000

600 YURT İÇİ SATIŞ

30.000

391 HSP.KDV.

3.000

621 SAT.TİC.MAL.MALİYET

22.000

153 TİCARİ MAL.

22.000

ÖRNEK

İşletmenin dönemdeki stok hareketleri aşağıdaki gibidir.

01.01.2020	D.B.S.=1.200 adet x 200 TL = 240.000 TL
09.01.2020	Alış = 500 adet x 300 TL = 150.000 TL
23.01.2020	Alış = 2.000 adet x 400 TL = 800.000 TL
24.01.2020	Satış = 2.400 adet x 500 TL = 1.200.000 TL
23.02.2020	Alış = 1.000 adet x 450 TL = 450.000 TL
05.03.2020	Satış = 1.200 adet x 500 TL = 600.000 TL

Buna göre Satışın Maliyetini, DSS tutarını ve Brüt Satış Karını aşağıdaki yöntemlere göre hesaplayınız.

- a) Basit Ortalama Maliyet Yöntemi
- b) Ağırlıklı Ortalama Maliyet Yöntemi
- c) Hareketli Ağırlıklı Ortalama Maliyet Yöntemi
- d) FIFO Yöntemi
- e) LIFO Yöntemi

ÖRNEK

a. $(200 + 300 + 400 + 450) / 4 = 337,5 \text{ TL}$

STMM = $3.600 \times 337,5 = 1.215.000 \text{ TL}$

DSS = $1.100 \times 337,5 = 371.250 \text{ TL}$

**Brüt Satış Karı / Zararı = $1.800.000 - 1.215.000$
= **585.000 TL****

b. $\frac{(1.200 \times 200) + (500 \times 300) + (2.000 \times 400) + (1.000 \times 450)}{4.700}$

STMM = $3.600 \times 349 = 1.256.400 \text{ TL}$

DSS = $1.100 \times 349 = 383.900 \text{ TL}$

**Brüt Satış Karı / Zararı = $1.800.000 - 1.256.400$
= **543.600****

Tarih	Açık.	GİREN			ÇIKAN			KALAN		
		Adet	Br.Fiy	Tutar	Adet	Br.Fiy	Tutar	Adet	Br.Fiy	Tutar
01.01	DBS	1.200	200	240.000				1.200	200	240.000
09.01	ALIŞ	500	300	150.000				<u>240.000 + 150.000</u>		
								1.700	229,4	390.000
23.01	ALIŞ	2.000	400	800.000				<u>240.000+150.000+800.000</u>		
								3.700		
								3.700	321,62	1.190.000
24.01	SATIŞ				2.400	321,62	771.890			
								1.300	321,62	418.110
23.02	ALIŞ	1.000	450	450.000				<u>418.110 + 450.000</u>		
								2.300	377,44	868.112
05.03	SATIŞ				1.200	377,44	452.928			
								1.100	377,44	415.184

$$\text{STMM} = 771.890 + 452.928 = \mathbf{1.224.818 \text{ TL}}$$

$$\text{DSS} = \mathbf{415.184 \text{ TL}}$$

$$\begin{aligned} \text{Brüt Satış Karı / Zararı} &= 1.800.000 - 1.224.818 \\ &= \mathbf{575.182} \end{aligned}$$

Tarih	Açık.	GİREN			ÇIKAN			KALAN		
		Adet	Br.Fiy	Tutar	Adet	Br.Fiy	Tutar	Adet	Br.Fiy	Tutar
01.01	DBS	1.200	200	240.000				1.200	200	240.000
09.01	ALIŞ	500	300	150.000				1.200 500	200 300	240.000 150.000 390.000
23.01	ALIŞ	2.000	400	800.000				1.200 500 2.000	200 300 400	240.000 150.000 800.000 1.190.000
24.01	SATIŞ				1.200 500 700	200 300 400	240.000 150.000 280.000 670.000			
23.02	ALIŞ	1.000	450	450.000				1.300 1.000	400 450	520.000 450.000 970.000
05.03	SATIŞ				1.200	400	480.000	100 1000	400 450	40.000 450.000 490.000

$$\text{STMM} = 670.000 + 480.000 = \mathbf{1.150.000 \text{ TL}}$$

$$\text{DSS} = \mathbf{490.000 \text{ TL}}$$

$$\begin{aligned} \text{Brüt Satış Karı / Zararı} &= 1.800.000 - 1.150.000 \\ &= \mathbf{650.000} \end{aligned}$$

Tarih	Açık.	GİREN			ÇIKAN			KALAN		
		Adet	Br.Fiy	Tutar	Adet	Br.Fiy	Tutar	Adet	Br.Fiy	Tutar
01.01	DBS	1.200	200	240.000				1.200	200	240.000
09.01	ALIŞ	500	300	150.000				1.200 500	200 300	240.000 150.000 390.000
23.01	ALIŞ	2.000	400	800.000				1.200 500 2.000	200 300 400	240.000 150.000 800.000 1.190.000
24.01	SATIŞ				2.000 400	400 300	800.000 120.000 920.000			
23.02	ALIŞ	1.000	450	450.000				1.200 100 1.000	200 300 450	240.000 30.000 450.000 720.000
05.03	SATIŞ				1.000 100 100	450 300 200	450.000 30.000 20.000 500.000	1.100	200	220.000

$$\text{STMM} = 920.000 + 500.000 = \mathbf{1.420.000 \text{ TL}}$$

$$\text{DSS} = \mathbf{220.000 \text{ TL}}$$

$$\begin{aligned} \text{Brüt Satış Karı / Zararı} &= 1.800.000 - 1.420.000 \\ &= \mathbf{380.000} \end{aligned}$$